

POSTANOWIENIE

19 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 19 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.A.

przeciwko T.P.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej T.P.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 14 kwietnia 2025 r., I ACa 587/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany T.P. powołał się na nieważność postępowania przed Sądem *a quo* (art. 379 pkt 4 k.p.c.) w związku z tym, że zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany w składzie z udziałem sędzi powołanej do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3, dalej – „ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r.”), która to nowelizacja doprowadziła do upolitycznienia Krajowej Rady Sądownictwa i niespełniania wymagań wskazanych w przepisach Konstytucji RP. Wskazał również na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, związanych z wpływem na bieg postępowania cywilnego w niniejszej sprawie postępowania karnego warunkującego odpowiedzialność pozwanego jako współnika spółki cywilnej (art. 177 § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.) oraz dopuszczalnością orzekania przez sąd ponad żądanie pozwu (art. 321 § 1 k.p.c.).

W uchwale składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNC 2020, nr 4, poz. 34, mając na względzie szczególne, konstytucyjne i ustrojowe właściwości Sądu Najwyższego oraz wymagania stawiane do objęcia urzędu w tym Sądzie, potrzebę zapewnienia niezależności Sądu Najwyższego od władzy politycznej, a także kształt i przebieg postępowań nominacyjnych do pełnienia urzędu w Sądzie Najwyższym, które toczyły się po wejściu w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., Sąd Najwyższy uznał, że sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami powołanej ustawy. Stanowiska tego nie uznano natomiast za uzasadnione w odniesieniu do sędziów sądów powszechnych. W tym przypadku, zgodnie z tezą uchwały, sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie

powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., jeżeli zarazem wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Karta) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPCz). Nieważność postępowania w tym przypadku nie ma zatem automatycznego charakteru, jest natomiast uwarunkowana oceną, czy wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty i art. 6 EKPCz.

Rozważana uchwała, zgodnie z art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 622, dalej – u.SN), uzyskała status zasady prawnej, a Sąd Najwyższy nie odstąpił od niej w przepisany trybie (art. 88 u.SN). Sąd Najwyższy pozostaje tym samym związany wyrażonym w niej stanowiskiem, mimo wydanego w późniejszym czasie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym zakresie np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22 i III CO 37/22 oraz wskazaną tam argumentację, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2023 r., III KZ 36/23 i z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/230).

Stanowisko, według którego kwestia sprzeczności składu orzekającego z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana do pełnienia urzędu sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której sposób wyboru pozbawiał ten organ przymiotu niezależności, wymaga zbadania, czy wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty i art. 6 ust. 1 EKPCz, zostało utrzymane także w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. odpowiednio motywy uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22, w której tezie stwierdzono m.in, że brak podstaw do przyjęcia, iż każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie uczestnictwa w konkursie

przed Krajową Radą Sądownictwa po dniu 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, nr 10, poz. 95) i znalazło odzwierciedlenie w późniejszej judykaturze Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 24 marca 2026 r., C-521/21, *MJ przeciwko AA*).

W tym kontekście we wniosku nie powołano argumentów, które stwarzałyby wystarczającą podstawę do przyjęcia, że w związku z okolicznościami towarzyszącymi powołaniu do pełnienia urzędu sędziego zasiadającego w składzie Sądu wydającego zaskarżony wyrok, doszło – w okolicznościach sprawy rozstrzygniętej zaskarżonym wyrokiem – do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności sądu. Na znaczenie wskazania takich okoliczności wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, podnosząc, że w rozważanej sytuacji do stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. bądź sprzeczności składu orzekającego z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. muszą – zgodnie z uchwałą składu połączonych izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. – zachodzić okoliczności, które świadczą o naruszeniu standardów niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., III USKP 1/22 i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2021 r., I KK 28/21, z dnia 28 kwietnia 2021 r., IV CZ 5/21, z dnia 9 czerwca 2021 r., I PSK 38/21, z dnia 14 lipca 2022 r., I CSK 1346/22, z dnia 25 stycznia 2023 r., I PSK 22/22 i z dnia 28 czerwca 2023 r., I PSK 47/22).

Mimo wagi i systemowej natury problemu, nie można było tym samym uznać, aby pozwany wykazał twierdzoną przyczynę kasacyjną. Nie bez znaczenia jest także okoliczność, akcentowana również w judykaturze Sądu Najwyższego, że zaskarżony wyrok zapadł na rozprawie, a z materiału sprawy nie wynikało, iżby skarżący podnosił *ex ante* zastrzeżenia co do prawidłowości składu orzekającego Sądu Apelacyjnego wydającego zaskarżony wyrok (por. co do wagi tej okoliczności m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2025 r., II CSKP 289/23, z dnia 24 kwietnia 2025 r., II CSKP 1717/22 i z dnia 26 czerwca 2015 r., II CSKP 955/24, a

także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2025 r., V KK 77/25). Także przedmiot sprawy nie uzasadniał, iżby mogła ona cieszyć się szczególnym zainteresowaniem ze strony organów władzy politycznej bądź dotyczyć interesów Skarbu Państwa.

W pozostałym zakresie wniosek stanowił w istocie rzeczy przyobleczoną w formę kazuistycznie sformułowanych pytań polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, w której skarżący podważał oddalenie złożonego na etapie postępowania apelacyjnego wniosku o zawieszenie postępowania, jak również wywodził, że Sąd Apelacyjny orzekł ponad żądanie. Wywody te nie stwarzały podstaw, aby przyjąć, że w sprawie rozstrzygniętej zaskarżonym wyrokiem wystąpiły istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.; kwestie poruszane we wniosku odnosiły się ściśle do okoliczności sprawy, w której wydano zaskarżony wyrok, w treści wniosku nie wyjaśniono, dlaczego ich rozstrzygnięcie mogłoby przyczyniać się do realizacji publicznoprawnej, ponadindywidualnej funkcji skargi kasacyjnej, nie wskazano alternatywnych kierunków rozstrzygnięcia powołanych problemów, jak również nie uzasadniono, dlaczego ich rozstrzygnięcie nie jest możliwe przy wykorzystaniu dotychczasowego dorobku judykatury i nauki, jak również z czego wynika ich precedensowy charakter.

Ubocznie należało zauważyć, że objęty podstawami kasacyjnymi art. 321 k.p.c. może zostać naruszony przez sąd drugiej instancji wtedy, gdy sąd ten samodzielnie zasądzi *plus*, względnie orzeknie o *aliud*, inaczej mówiąc, gdy sąd drugiej instancji - z zastrzeżeniem dopuszczalnej zmiany żądania (art. 383 k.p.c.) - orzekłby o przedmiocie, który nie był objęty żądaniem w postępowaniu pierwszoinstancyjnym lub co do roszczenia nieopartego na podstawie faktycznej wskazanej przez powoda do chwili zamknięcia rozprawy przed sądem pierwszej instancji (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2018 r., I CSK 552/17, z dnia 24 kwietnia 2018 r., V CSK 425/17, OSP 2021, nr 3, poz. 16, z dnia 9 lipca 2021 r., V CSKP 24/21 i z dnia 14 grudnia 2022 r., III PSKP 88/21). W okolicznościach sprawy sytuacja taka nie miała miejsca, ponieważ zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację. Zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. był natomiast w istocie skierowany do wyroku Sądu Okręgowego. Rozważana

podstawa kasacyjna została zatem wadliwie skonstruowana, skutkiem czego zarzucana nieprawidłowość pozostawała poza granicami kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym (por. w tym kontekście np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2018 r., IV CSK 317/17 i z dnia 24 kwietnia 2018 r., V CSK 425/17).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Paweł Grzegorzczak

(K.G.)

[a.ł]